

14388:1-9.

ACC. N:R M.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Halland Upptecknare: John E. Carlsson, Halmstad
Härad: Tönnersjö Berättare: Anton Larsson, Öppinge, "
Socken: Snöstorp Berättarens yrke: Lantbr.
Uppteckningsår: 1955 Född år 1875 i Snöstorp

Jakt och djurfångst. s. 1-9.

LUF 101.

LUND.JAKT OCH DJURFÅNGST

Frågelista för södra Sverige med särskild hänsyn till Skåne.

Denna frågelista gäller uppgifter om jakt och fångst i gammal tid men naturligtvis också beskrivningar av egenartade metoder, som kvarlevat till sen tid, även om det endast varit småpojkar, som kanske mera på lek använt sig av dem. Tidsangivelser, t.o.m. de mest ungefärliga, är viktiga. Dialektala benämningar och specialtermer bör förtydligas och förklaras. Enkla teckningar är ytterst värdefulla och bör om möjligt beledsaga texten, som förtydligande till denna. Skulle fotografier möjligen finnas äro de av stort intresse.

VARG

Vad har berättats om vargar som hemsökt Edra trakter? När visade sig den sista vargen där? Har Ni själv sett varg? Kommo vargarna ensamma eller i flock? Vid vilken årstid kommo de vanligen? Vilken skada kunde vargarna åstadkomma? För vilka husdjur var vargarna farligast? Har Ni hört någon berättelse om enskilda jägares jakt på varg?

JAKT Förekom vargjakt med hund, vaktsskytte vid utlagd åtel, jakt med levande lockbete t.ex. enskrikande gris? ^{MS} Beskriv dessa jakt-sätt! Vad har Ni hört berättas eller vad minns Ni om skalljakter anordnade för varg? (Obs! Skalljakter få ej förväxlas med drevjakter anordnade av godsägare och nöjesjägare). Under vilken årstid anordnades skalljakterna? Fanns det någon särskild skallordning för Eder by, eller för flera byar eller för en hel socken? Är någon sådan skallordning bevarad? ^{MS} ^{Förhållande} Vid vilken tid tillkom denna? Hur många personer brukade delta i vargskallen? Hur uppställdes (drevfolket)? Var och hur stodo skyttarna i förhållande till drevkedjorna? Hur voro drevfolk och skyttar utrustade? Vem bestämde att skalljakt skulle äga rum? Fanns det skallfogdar och hur många? Vem ledde jakterna? Folk från trakten eller jägmästare eller andra myndighetspersoner? Var det någon skillnad i tillvägagångssättet, om det var traktens folk eller (jägeripersonal) som ledde jakterna? Fanns det skallmästare? ^{MS} Hur många? Om det fanns skallfogdar, hur många personer brukade då varje skallfogde ha under sig? Hur benämndes de olika grupperna och deltagarna som deltog i drivandet? Hur skedde budning till skalljakt? Budade man folket genom kungörelse i kyrkan eller med budkavle? När använde man bud-

När använde man bud-

kavle? Har Ni hört talas om vargskall mot nät? Hur uppställdes näten i förhållande till terräng och drevfolk? Har Ni hört talas om vargskall mot nät och varglappar? Vem tillföll vargskinnen?

FÅNGST. Använde man sax för varg? Hur tillgick utsättandet av saxen? Var tillverkades saxarna? Tillkännagavs utsättandet av sax i kyrkan? Känner Ni till, om det har funnits någon varggård (varghage) i Eder trakt? Har förgiftade beten använts mot varg? Gillrad krok? Känner Ni till fångst av varg i gropar? Har Ni sett någon varggrop eller känner till platsen för en sådan? Beskriv en varggrop! Voro de fyrkantiga eller runda? Stenbeklädda eller träbeklädda? Fanns det någon anordning i gropan för att sätta fast ett lockdjur eller bete? Vilka djur användes för detta ändamål? Var lågo groparna i förhållande till bebyggelsen? Hur voro de placerade i terrängen? Voro de ibland inhägnade för att hindra betesdjur att falla i dem? När upphörde man med gropfångst? Användes groparna vid skalljakterna?

RÄV.

Berätta om rävens förekomst och skadegörelse!

JAKT. Hur tillgick jakten på räv? Med drivande hund, vid åtel? Anordnades skalljakter på räv med samma organisation som vid vargskallen? Användes nät? Förekom mindre skalljakter efter räv omfattande endast en by eller en socken? Anordnade byalaget sådan jakt? Hur gick det till att "gå såt" (eller "sått")? Användes denna form av mindre skalljakt både för räv och varg?

FÅNGST. Förekom att man rökade ut eller grävde ut räv från lyan? Användes sax för räv? Snaror? Krok? Förekom förgiftade beten? Känner Ni till något slag av fallgiller för räv? Använde man burar framför lyan? Fanns det särskilda rävgropar? Har Ni hört talas om "rävagårdar" (en labyrint av i marken nedstuckna käppar med ett bete i mitten)? Förekom rävtång (tanor)?

LODJUR.

Fanns lodjur i Eder trakt? Endast vintertid? Vilken skadegörelse förorsakade lodjuren?

JAKT. Hur jagades lodjuren? Med hund? Vid åtel?

FÅNGST. Användes sax för lodjur? Har man använt nät? Känner Ni till andra fångstmetoder?

ÄLG.

Förekom älg i Eder trakt? Har den alltid funnits? Om inte, när började älg jagas där?

JAKT. Vilka jaktsätt förekommo? Jakt med hund? Lös eller i band?

Smygjakt utan hund? Förekom drevjakt för älg? Funnos älggropar?

FÅNGST. Fångade man älg? På vilket sätt?

RÅDJUR.

Förekommer rådjur i Eder trakt? *Ja* Hur jagades de? Med drivande hund? Voro rådjuren särskilt omhuldade av godsägarna? Förekommo de utanför de stora godsens marker? Jagades rådjuren särskilt ivrigt av tjuvjägare i närheten av godsens? *Ja*

DOVHJORT OCH KRONHJORT.

Förekom någon gång dovhjort och kronhjort i trakten? Jagade man dessa djur? Var de särskilt utsatta för tjuvjägare? Vet Ni något om dessa tjuvjägarers knep att komma åt djuren?

UTTER.

Förekom utter i Eder trakt?

JAKT. Hur jagades utter? Vaktsskytte vid vattnet? Jakt på spårnö? Med hund? Klubbade man utter? Användes hund för att uppspara utternas tillhåll? Användes ljuster vid utterjakten?

FÅNGST. Förekom saxar och burar vid utterfångsten? Känner Ni till andra fångstredskap för utter?

SÄL.

Förekom säl i Eder trakt? Endast vissa årstider?

JAKT. Vet Ni något om säljakt? Slog man ihjäl säl på isen? Vilka redskap använde man? Hur täppte man till sälarnas andningshål? Sköt man också säl vintertid?

FÅNGST. Förekom fångst av säl? Med krok? Med krokar utlagda på sälarnas viloplats?

GRÄVLING.

Om grävling förekom, var den föremål för jakt? *Ja*

JAKT. Jagades den med drivande hund eller grythund? Förekom vaktsskytte vid grytet?

FÅNGST. Känner Ni till något fallgiller för grävling? Bur vid grytet? Användes snara och nät för grävling? *Wij.*

HARE.

Vilken hare fanns i Eder trakt? Den tyska eller svenska haren?

JAKT. Använde man hund vid harjakten? Vad för slags hundar? Var det skillnad i tillvägagångssättet vid barmark och då det var spårnö? Användes hund i båda fallen? Lurade man på harar vid deras betesplatser? Sköt man hare natttid? Hur skrämde man upp hararna? Användes därvid harskramla eller annat larminstrument?

FÅNGST. Har Ni hört talas om snaror (donor) för fångst av hare? Andra fångstmetoder såsom nät, stock, sax eller grop?

IGELKOTTFÅNGST.

Har Ni hört talas om att man fångade igelkottar? Hur tillgick detta? I grop? Varför fångade man igelkott?

ILLER.

Hur jagade och fångade man iller? Förekom det att man fångade iller och tämjde dem för jakt? ^{nej} Vilka djur jagade man med iller? Hur tillgick härvid? ^{nej} *ingen tillgång*

RAPPHÖNS.

Förekom raphöns i Eder trakt? Har de alltid funnits? När började de förekomma talrikt?

JAKT. Förekom raphönssskytte med stående hund? Förekom lockskytte med raphönsspipa? Förekom smygskytte på raphöns sedan flocken samlat sig för natten? Har Ni hört talas om bruket att vid raphönssskytte använda en häst eller ko vilken skulle dölja jägaren för raphönsen? Vilka jägare använde detta tillvägagångssätt?

FÅNGST. Användes snaror för raphöns? Har Ni hört talas om fångst av raphöns i ryssja? ^{nej} Hur tillgick detta fångstsätt? Använde man en häst som hjälp för att osedd kunna föra in raphönsflocken i ryssjan? Varifrån kom detta fångstsätt? När användes det? Vem använde ryssja vid raphönsfångst? Tjuvjägare? Har Ni hört talas om jakt eller fångst med täckdjur på andra djur än raphöns? Fanns det andra former för raphönsjakt med häst och nät?

Känner Ni till jakt på annan fältpågel än raphöns t.ex. fasan, beckasin, morkulla? Har Ni kännedom om andra fångstmetoder?

TJÄDER.

Förekom tjäder i Eder trakt?

JAKT. Sköts tjäder på "uppflog"? Med eller utan hund? Sköt man tjäder vid spel? ^{nej} Både vår och höst? ^{nej} Hur tillgick tjäderskytte nattetid? Vilken var belysningen och hur anordnades den? Sköt man tjäder för lock? Härmade man kycklingarna för att skjuta hönan? Användes bulvan vid tjäderskytte? Någon annan jaktmetod?

FÅNGST. Har fångst med nät förekommit? ^{nej} Använde man snaror? ^{nej} Av vilket material var snarorna tillverkade? Hade man andra fångstmetoder?

ORRE.

Förekom orre i Eder trakt?

JAKT. Sköt man orre på "uppflog"? Sköt man orre vid spel? Hade man därvid skjutkojor? Sköt man orre för lock? Använde man lockpipa? Använde man bulvan? Vad var bulvanen tillverkad av? Har man fångat orre med håv? Nattetid vid bloss eller i dagsljus? Känner Ni till någon annan jaktmetod?

FÅNGST. Användes snaror för orre? Hade man bulvaner på spelplatserna i förening med snaror? Gillrade man snaror i träden? Känner Ni till tratt- eller cylinderformade inhägnader av i marken ned-

slagna störrar? Vilket var betet i dessa? Andra fångstmetoder?

SJÖFÅGEL.

Vilka sjöfågelarter förekomma i Eder trakt?

JAKT. Sköt man fågel vid vårens och höstens fågelsträck? Hade man då särskilda anordningar för skytten såsom skjul och vallar? Beskriv deras byggnad och utseende! Använde man lockfågel eller en skjuten fågel som lockmedel? Skadsköt man med avsikt en fågel för att sedan använda den bunden som lockfågel? Använde man vettar? Beskriv dessa med avseende på material, utseende och användning! Känner Ni till något om jakt eller fångst på ruggande fågel? Sköt man eller slog ihjäl sjöfågel vid upphuggna vakar i isen? Känner Ni till någon form av svanjakt? I vilken utsträckning använde man hund vid sjöfågeljakt?

FÅNGST. Har man använt utspända nät för sträckande sjöfågel? Hur tillgick denna fångst? Har någon form av ryssja använts? Vet Ni något om sjöfågelsfångst med nät i vakar? Sattes näten över eller under vattenytan? Användes detta fångstsätt endast vid svårt vinterväder, då fåglarna samlades kring vakarna? Hade man bete på sjöfågelsnäten? Har Ni hört talas om att man satte ut de vanliga fiskgarnen för att fånga sjöfågel? Använde man snaror för någon art sjöfågel? Saxar? Agnade krokar? Känner Ni till något om insamling av ägg? *alldeles obekant!*

KRAMSFÅGEL.

Vilka arter räknades som kramsfågel? Fångade man kramsfågel? Bedrevs sådan fångst även av vuxna personer? Använde man snaror (donor)? Förekom bete i snarorna? Förekom handsnarning? Har Ni hört talas om limpinnar eller slagbur för fångst av kramsfågel? Andra metoder?

ROVFÅGEL.

Vilka rovfåglar sköts och fångades? Brydde man sig om rovfågelnas även innan skottpengarnas tid? Betalade socknen själv skottpengar? Vilka fångstmetoder hade man? Användes sax, snaror, agnade krokar eller bulvaner? Slog man ihjäl rovfågel nattetid? Åt man ibland rovfågel eller sade man sig inte vilja äta rovfåglar av vissa skäl? Vilka?

RÅTTOR.

Beskriv de olika slag av råttfällor som användes i Eder trakt!

ÖVRIGA DJUR.

Ha andra djur än ovan nämnda varit föremål för jakt och fångst i Eder trakt? Beskriv i så fall metoder och tillvägagångssätt!

JAKTMARK.

Beskriv några olika typer av jaktmarker! T.ex. vilken terräng var lämpligast för uppsättandet av snaror? Hur var den enskildes jakträtt ordnad? Fanns det enskilda jaktområden? Var jagade den som inte hade mark självy? *ja andras mark* Fick de som inte hade mark jaga? Hade varje bonde särskilt tilldelad mark att jaga på? Hur var jakträtten på de gemensamma markerna ordnad? Anordnade byalaget gemensam jakt? Kunde man jaga på andras mark utan att betala vederlag? *Ja!* Förekom bortarrendering av jakten? Fanns det personer som arrenderade jakten av byalaget? Följde man i allmänhet rådande jaktstadgar?

JAKTTID.

Fanns det bestämmelser om när jakten på ett visst djurslag skulle börja eller sluta? Vad bestämde jakttiden? Tillgången på vilt? Möjligheterna att avyttra det vilda? Fanns det regler för att skydda viltets återväxt? T.ex. genom att spara hondjuren? *möjligen*

JAKTENS BETYDELSE.

Vilka jagade mest? Bönder eller torpare? Utgjorde jakten någon säker inkomstkälla? *svårt* Fanns det personer som enbart livnärde sig på jakt? *nej* Ansågs det mindre "fint" att utöva jakt? Hade jakten stor betydelse för hushållningen? Behöll man det skjutna eller sålde det? Om man behöll det vilda, vilka sätt använde man sig av för att bevara det skjutna? Var och hur såldes det? Hade rovdjurspremierna någon ekonomisk betydelse? *endast för varg*

TJUUSKYTTE.

Var tjuvskytte allmänt? Vad var det för slags folk som ägnade sig åt tjuvskytte? Ansågs det mycket vanhedrande att ägna sig åt detta? Vad har Ni hört berättas om tjuvskyttarnas knep? Historier om tjuvskyttar?

Luf 101
1

Varg.

Varg har funnits här i trakterna för 90 - 100 år sedan, min morfar tala om att vargen rev en ko just på de äger jag nu är ägare till, vargen blev skrämmd och kon måste slaktas, hon blev så illa riven av vargen.

Jag har sett tre vargar i rad, men det var i Jämtland 1912.

Vargarna kommo blott två eller tre, ofta endast en.

Det var nog under de stränga vintrarna och hunger åren som vargen kom neråt Halland, från det Smålands skogarna.

En sägen berättar att en klok präst i någon Smålands socken, läste bort vargarna, som sedan ej varit synliga varken där eller här.

Vargar kommo på hösten och under vintern, vargen tog vad som fans kor, kalvar, får.

I en by ett par mil härifrån har en 75 årig man berättat följande som han i sin tur hört av sin far, på en sjö som hette Fullhövden en del ligger i Halland och en del i Småland, drev några karlar ut en varg på isen, och mota vargen så fort den skulle gå i land, till slut var vargen så slut att de slog ihjäl den med störrar, några bössor fans ej på den tiden ute på skogsbygden, det var enligt sagesmannen 1827. En annan historia av samme man var att en varg som blivit jagad hårt och var alldeles utkörd, spragg på en pojke i tonåldern som vargen trodde vara minst farlig, men pojken drog av sig sin träsko och slog vargen i skallen så den dånade bort, tills de övriga deltagarna i jakten hant fram och gjorde slut på vargen.

När det blev känt att varg var kommen neråt våra i junghegar och och bokskogar var det en ålderman i en eller flera byar som organiserade jakten, oftast med vargnät (ett sådant fins fortfarande kvar sägs det i en by i Simlångsdalen) tre till fyra alnar högt, och centimeter tjock hampa, detta nät placerades på en lämplig plats i skogen, där vargen måste passera för att komma undan drevkariärna, som i en halvbåge körde vargen mot detta mål.

VARGFÅNGST

FOLKLIVS-
ARKIVET

LUND

Nätet var oftast 10 till 15 meter långt och var uppställt vid träd eller med klykor försedda käppar, med en karl i vardera änden, som dock ej fick vara synliga, när vargen sprang på nätet, skulle dessa män passa på och rycka opp nätet, och vargen fick benen i maskorna, och var fast tills den blev injälslagen.

Detta här relaterade fångt sätt, var ju inman några sjutvapen fans. Vargskinnen användes till pälsar, men när de delades opp förtälger ej historien. Saxar användes, och plaserades på platser där vargen troligen gick fram, Saxen kedgades fast i något trä eller annat fast föremål, Bysmederna tillverka saxarna, och utsattes på vintern, Varggropar användes nog ofta.

En bevarad varggrop fins kvar i Knäred, den ursprungligen varit en meter bred, två meter lång, och ungefär lika djup, någon invändigt klädsel förtälger ej min sagesman, sedan blev gropen övertäckt med ris, ljung och mossor, och plaserades en åtel ovanpå.

En varggrop fins i Bassalt i Simlångsdalen.

Nätfångst såväl som gropfångst förekom antagligen ej då kreatur var lösa i markerna, och plaserades i de mest otillgängliga villmarker.

2

ÄLG.

Älgen har ej funnits här för cirka 35 år sedan, och då endast enstaka djur, först under de senaste 20 åren har älgjakten varit lovlig och lönande för jägarna.
Här förekommer älgjakt både med hund och drevjakt.

RÅDJUR.

Rådjuren jagas mest med hund, men på godsens och kronoparker med drevkarlar, så kallad klappjakt, Tjuvjägare har alltid funnits. En godsägare har med nät instängt sina rådjur, men i grinhålen var placerade bandhundar, för att hindra djuren att springa ut.

Dovnjort och Kronhjort.

Fins ej i Halland, mer än på en plats i Steninge där en godsägare importerat några från Skåne, och dessa jagas inte än.

UTTER.

Uttern förekommer mycket sparsamt här, och jagas numera sällan jakten lämpar sig bäst på spårnö, men även sax har använts, med väl drässerad hund kan utter också skutas med bössa.

SÄL,

förekommer ej här på västkusten

GRÄVLING.

Jagades mest med grythund, ibland förritiden med grop i marken och även med sax,

RÄV.

Räven är säkert den mest listige av alla våra både tama och vilda djur, han är skogarnas hälsvårds--polis, och gör stor skada på skogsviltet, och i hönsgårdarna, han tog en kalkonhöna här i fjor som vägde 6 eller 7 kg. han har funnits till i alla tider
Räven kunde fångas på flera sätt, med hund, med åtel, med givt i åteln var bäst, för då kunde flera rävar dö på samma åtel, ett sätt att fånga räv på åtel var, att skjuta en katt ock blanda arsenik och mycket findelade glaskärvor, och stoppa ned denna blanning i kattens innanmäte och sedan steka katten ute i naturen men innan må måste ett starkt snöre bindas fast vid katten, och hållas i handen ock så var det att rida på en häst ut i markerna där räven brukar gå, ock meendels kan sedan räven ej gå så långt förrän den stupar, Skalljakter på räv förekom både förr och nu, men först sedan det fanns jaktvapen, med ett eller flera byalåg.
Att gräva ut räv ur lyan var ett omtyckt nöge både förr och nu, även röka ut räv var ju ett sätt, sax användes där terängen var särskilt läplig,

LODJUR.

Lodjur har ej förekommit här, på flera 100 år, men enligt uppgifter från Småland, har spårstämplar förekommit på flera platser, och sakkunskapen har bedyrat att det varit lodjur, med hund kunde dessad djur ej jagas, möglichen med sax eller nät, vet inget om detta djur.

HARE.

Jagades mest med hund, stövare. Den svenska haren har ju varit älmän här, men för en 30 år sedan importerades tyska harar, som sedan nästan utrotat den svenska haren. vid djup snö var det bäst att jaga utan hund, vid källandet som hararna var förtjusta i kunde haren med lätthet skjutas i månsken om det var snö, snarer för hare här jag hört talas om, men kan tyvärr ej beskriva hur de var konstuerade.

INGELKOTT.

Dessa trevliga och även nyttiga djur, fångades för att hållas tama, för att bita ihjäl råttor, på kvällarna kunde dessa djur fångas med händerna, då de gärna håller sig till gårdarna.

ILLER.

Enligt de upplysningar jag fått om illern, är illern en mycket grym som blodtörstig jägare, han kan på en natt bita ihjäl en 20 eller fler små rara kycklingar, och därtill så kvick, att man tycker man ser iller över allt, tänjd iller har jag aldrig hört talas om.

R A P PHÖNS.

Rapphönsen har nog funnits här alla tider, talrika äro de knappast de hårda snövintrarna har gjort att rapphönsen ibland helt lysa med sin frånvaro. Jakten har mig veterligt varit med hund eller utan hund och bössa, för en 40 år sedan jagades rapphönsen hänsynslöst av jägaren, aldrig lemades någon kvar i kullen, jakttagga fans ej.

TJÄDER.

Tjäder har alltid förekommit mycket sparsamt, Tjäder kunde skutas på uppflykt, men sköts den från topp eller kanske mest på spel, det fins väl ingen skogs fågel som jagades så hänsynslöst som just tjäder, redan på Carl den XII tid. enligt en tavla från Fredriksvald. vid belysning med tjärlijus eller korbildjus, uti markerna hörs tjäderns uppflykt på långa avstånd, och togs ett märke i terängen för att sedan med ljus gå dit och skuta den. såväl tjäder som orre togs ofta med snarer, men jag har alldrig sett någon, och långt mindre vet hur den gillrades.

ORRE.

Orre har haft sitt hemland just i Hallands ljunghedar som i början av detta århundrade fans på 100 tals hektar, redan i min barndom var det ingen ovanlig syn att på orrens lekplatser få upptill 75 till 100 orrar, men sjukdommar eller annan motgång har decimerat orren så numera är ej många kvar, och orren har varit fridlyst i Halland i flera år, men den tycks ändå ej öka nämnvärt än. Orren jagades hänsynslöst, såväl på uppflykt, som med bulvan, bulvanen var tillverkad av trä och överklädd med tyg och färg, skutkogger användes ute på myrarna, där orren hade sina lekplatser kanske även med bulvan i någon martall uppsatt.

SJÖFÅGEL.

Sjöfågel fins ej här, det ligger allt för långt från havet, men en gång för 20 år sedan en flock sjöorre hade förirrat sig så långt från kusten, och jag sköt en för att se vad det var för en som nästan gick på vattnet, orren var dock verkligen lovligen inne i landet enligt jaktstadgan.

KRAMSTÅGEL.

Förekommer här om vår och höst, har aldrig hört att den jagas,
och ej heller någon form av metoder som den kan fångas på.

ROVFÅGEL.

Rovfåglar kunde knappast fångas, utan sköts alltsedan jägaren fick till
tillgång till jaktgevär, innan skottpengar utbetalades var ju
klart att om någon hök örn eller annan sorts rovfågel blev allt
för svår på höns t. exp. försökte folk att fånga den, eller slå
injäl den, även utan skottpengar.
Känner ej till vilka metoder som användes för att fånga den,
möjligen saxar eller snarar, att den är ätbar har jag allorig hört.

Rätter.

Vanliga fällor en träbit med fjäder och en uppgillrad stålfjäder
träbitar med hål för små möss, snöre och en rund ståltråd,
stora ståltråds fällor med bete inne i fällan. fl. typer.

Övriga djur

Inga som jag vet.

JAKTMARK.

Förr i tiden var det endast en och person som var jägare, och hade jaktgevär, en sådan jägare gick och jaga på nästan vilken mark han behagade, och i regel utan annan ersättning, än hjälp med att slakta en gris, kalv eller dylikt, täcka ett tak o.s.v. Jakt markerna kunde då bliva ganska stora, blott jägaren fick tid så han kom hem till natten, Snarer och dylika fångst medel uppsattes vid djuren vanliga stråkstigar och i djurvexlar uti den mest passande terängen den enskilde fick knappast någon jakträtt innan storskiftet, för då var den mesta jorden tillhörig friherrarn, baroner, och på deras marker fanns ej annat än en och annan tjufjägare. Byalagen ordnade gemensam jakt endast då det gällt rovdjur. Efter jaktlagens ikraftträdande, fanns och finnes alltid jägare som arendera både hela byars marker såväl som hela socknars marker.

JAKTTID.

Några bestämmelser för jakten var antagligen nästan hela året, med undantag av några sommar månader. Vår historia över folket i Halland säger ju att befolkningen lever på jakt och fiske, under 1800 hundratalet, och då förstår man att det måste jagas åtskilligt.

JAKTENS BETYDELSE.

Enligt här ovan relaterade, har jakten haft en ej oväsentlig betydelse både för bönder och torpare, Jägarna bevarade köttet efter skutit storvilt i saltbalger, ävensom småvilt som hare fågel m.m. det vilda som blev till salu såldes på marknader och kringresande viltuppköpare,

TJUVSKYTTAR.

För att få respekt för jaktlagen fodrades först som sist at få bort tjuvskyttarna, och vid närmare eftertanke hur det jagades för en 75--100 år sedan, förstår man att jakten var ett omtykt födkrok och den sortens jägare var ej goda att ta nappatag med när böter eller vad värre var bösserna skulle fräntagas dem.

En större kronopark här på 7000 tunnland, var här flera tjuvjägare i alla i alla kanter, och då en nybakad kronojägare skulle få rätt på dessa tjuvjägare tog det över 10 år innan alla gamla var oskadliga jorda.

En tjuvjägare som hette Ola på Stenkull var särskilt svår att få bukt med, för den unge kronojägaren, som smög sig på honom på en hög hög backe och det blev nappatag värre, men taga bössan från tjuvskytten gick inte, när båda slutade att brottas var di rullade en 50 meter ned i en dal, och då måste de skilgas med hat fulla blickar och htelser, men efter en tid måste tjuvjägaren ge opp ock sluta med tjuvjakten, som huvudsakligen var rådjur.

En annan känd tjuvjägare blev till sist så djärv att han mitt på dagen sköt rådjur intill kronojägarens bostad, ock då kronojägaren gick i riktning efter skottet, pep en ny kula oroväckande nära hans huvud, men från ett helt annat håll, och när jägaren gick åt det hållet kunde en tredje skott smälla från annat håll igen. Denne våldsamme tjuvjägare hade i hela sitt liv varit tjuvjägare men när det i sinom tid blev för hett om öronen, reste han över till Amerika och var jägare i vilda västern, och som ett hån mot kronans jägare skrev han ett brev och omtalade att han skutit mer än 100 rådjur på denna kronopark. Åtskilliga tjuvjägare historier fins på lager, men jag slutar nu.